

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

16 noiembrie 2016

mun. Chișinău

Colegiul penal în următoarea componență:

Președinte – Petru Ursache,

Judecătorii – Petru Moraru și Ghenadie Nicolaev,

examinând admisibilitatea în principiu a recursurilor ordinare declarate de avocatul Maliga Lilian în numele inculpatului Malairău Elena și de avocatul Balan Angela în numele inculpaților, prin care se solicită casarea sentinței Judecătorei Strășeni din 21 iunie 2013 și deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 17 martie 2016, în cauza penală în privința lui

Botnari Petru Petru, născut la 18 aprilie 1994, originar și domiciliat r-nul Strășeni, s. Vorniceni, str. Alexandru cel Bun, 43

și

Malairău Elena Tudor, născută la 09 decembrie 1994, originară și domiciliată r-nul Strășeni, s. Vorniceni, str. Protoiereu Erofei, 8.

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 19.11.2013 – 21.06.2013;

Instanța de apel: 26.09.2013 – 11.06.2014;

Instanța de recurs: 20.02.2015 – 28.04.2015;

Instanța de apel: 02.06.2015 – 17.03.2016;

Instanța de recurs: 23.06.2016 – 16.11.2016.

A C O N S T A T A T:

1. Prin sentința Judecătorei Strășeni din 21 iunie 2013, au fost recunoscuți vinovați și condamnați în baza art. 145 alin. (2) lit. i), j) Cod penal:

- ***Botnari Petru***, la 15 (cincisprezece) ani închisoare, cu executarea în penitenciar de tip închis;

- ***Malairău Elena***, la 10 (zece) ani închisoare, cu executarea în penitenciar de tip închis pentru femei.

Prin aceeași sentință a fost condamnat și ***Ursu Mihail Andrei***, însă în privința acestuia hotărârile judecătorești nu se contestă.

Acțiunea civilă înaintată de către Botnaru Natalia, în partea reparării prejudiciului material, a fost admisă în principiu, urmând ca asupra cuantumului despăgubirilor convenite să hotărască instanța de judecată în ordine civilă, iar în partea reparării prejudiciului moral, a fost admisă integral cu dispunerea încasării de la Botnari Petru și

Malairău Elena în beneficiul lui Botnaru Natalia a câte 1500 (una mie cinci sute) lei, de la fiecare.

2. Pentru pronunțarea sentinței, prima instanță a constatat în fapt, că inculpații Ursu Mihail, Botnari Petru și Malairău Elena la 26 iunie 2012, aproximativ la ora 13:00, împreună cu consăteanul lor Mutaf Vasiliu, aflându-se în cimitirul din s. Vorniceni, r-nul Strășeni, în timp ce serveau băuturi alcoolice, din intenții huliganice, Ursu Mihail a început cearta cu Mutaf Vasiliu în procesul căreia spontan a aplicat o lovitură cu pumnul lui Mutaf Vasiliu în regiunea capului în rezultatul căreia ultimul a căzut jos la pământ, după care toți trei, fiind în stare de ebrietate și având intenția de a-l omorî pe Mutaf Vasiliu, în vederea realizării acestei intenții, au aplicat lui Mutaf Vasiliu cu pumnii și picioarele multiple lovituri pe diferite regiuni ale corpului, inclusiv în regiunea capului.

Concomitent cu aceste acțiuni, Ursu Mihail luând din preajmă o sticlă, i-a aplicat victimei o lovitură în regiunea capului, după care apucând toți trei victima de mâini și picioare l-au târât prin cimitir. Mutaf Vasiliu s-a rupt de la ei și a fugit spre casa sa, situată peste drum de cimitir, la o distanță de 55 m., însă a fost ajuns din urmă de către Ursu Mihail, care pe la spate l-a lovit cu piciorul.

De la lovitură Mutaf Vasiliu s-a lovit cu fața de zăvorul porții și a căzut jos în ograda gospodăriei sale, unde Ursu Mihail cu un băț din lemn luat din gospodăria acestuia, cu o deosebită cruzime în prezența minorei Malairău Elena și a lui Botnari Petru, intenționat i-a aplicat ultimului lovituri peste diferite părți ale corpului.

Ulterior, Ursu Mihail apucându-l de scurta în care era îmbrăcat, l-a scos pe Mutaf Vasiliu din gospodărie și ajutat de Botnari Petru și Malairău Elena aplicând toți lovituri părții vătămate, au târât-o în cimitir, unde în vederea realizării intenției până la capăt, Ursu Mihail demonstrativ a fixat capul lui Mutaf Vasiliu între picioare și a continuat să-i aplice în regiunea capului multiple lovituri cu pumnii, după aceasta, apucându-l de un picior, la târât în drum, unde a mai aplicat câteva lovituri cu pumnii și cu o încălțăminte în regiunea abdomenului și feței.

Tot atunci, Botnari Petru i-a mai aplicat lui Mutaf Vasiliu câteva lovituri cu pumnii în regiunea capului, după care Ursu Mihail într-un mod disprețuitor s-a urinat pe corpul lui Mutaf Vasiliu, l-au abandonat într-un șanț, după care toți trei pentru a ascunde urmele infracțiunii au plecat la izvor unde s-au spălat de sânge.

În consecință, decesul victimei Mutaf Vasiliu a survenit pe loc, în rezultatul șocului hemoragic și traumatic provocat de fracturi multiple bilaterale de coaste cu lezarea plămânilor, hemoragii abundente interne, fractura mandibulei, oaselor nazale, multiple echimoze și excoriații care în comun se califică ca vătămări corporale grave, periculoase pentru viață și sunt în legătură cauzală directă cu decesul.

3. Nefiind de acord cu sentința, avocații Maliga Lilian și Balan Angela în numele inculpatului Malairău Elena și inculpatul Malairău Elena, precum și avocatul Panțîru Victor în numele inculpatului Botnari Petru au declarat apeluri în care au solicitat:

3.1. inculpatul Malairău Elena - casarea sentinței, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri de achitare, deoarece vinovăția în săvârșirea infracțiunii incriminate nu a fost demonstrată nici pe parcursul urmăririi penale și nici în cadrul cercetării judecătorești, pe cauza dată ea urma să aibă calitatea procesuală de martor.

3.2. avocatul Maliga Lilian în numele inculpatului Malairău Elena - casarea sentinței, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei hotărâri de achitare.

În motivarea apelului a invocat că, sentința este ilegală, neîntemeiată și pasibilă casării din următoarele considerente:

- instanța de judecată a apreciat în mod greșit probele acumulate în cadrul anchetei preliminare și în cadrul cercetării judecătorești nu a luat în considerație faptul că în acțiunile lui Malairău Elena lipsesc elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute de art. 145 alin. (2) lit. i), j) Cod penal;

- învinuirea adusă este abuzivă neîntemeiată și bazată doar pe presupuneri, ceea ce se confirmă și prin declarațiile martorilor care au fost interogați în cadrul cercetării judecătorești;

- instanța de judecată urma să aprecieze critic declarațiile martorului Miron Maria din considerentul, că ultima a fost interogată în cadrul urmăririi penale de mai multe ori și a depus declarații contradictorii.

În asemenea circumstanțe, instanța de judecată nu a apreciat probele prin prisma art. 101 Cod de procedură penală, dar a pus la baza sentinței de condamnare a lui Malairău Elena probe ce nu corespund adevărului, sentința fiind bazată pe presupuneri contrar prevederilor art. 8 alin. (3) Cod de procedură penală.

Astfel, din probele prezentate de către acuzatorul de stat în instanța de judecată și examinate în cadrul cercetării judecătorești, denotă faptul că Malairău Elena nu este vinovată de săvârșirea infracțiunii incriminate.

Totodată, prima instanță și-a depășit în mod vădit atribuțiile și a admis acțiunea civilă care nu a fost înaintată de către Botnaru Natalia.

3.3. *avocatul Panfîru Victor în numele inculpatului Botnari Petru* - casarea sentinței, rejudecarea cauzei și adoptarea unei hotărâri de achitare.

În motivarea apelului a invocat că, învinuirea adusă lui Botnari Petru este formală, care nu este bazată pe probe obiective, dar pe presupuneri și emoții.

Nici un punct din învinuire nu a fost probat cu probe obiective care ar confirma vinovăția lui Botnari Petru, or potrivit raportului de expertiză medico-legală nr. 657 din 06 iulie 2012, s-a stabilit, că: *„...pe șlapul stâng, maioul-bluză cu mânecă lungă și pantaloni sportivi, ridicați la 26 iunie 2012, de la Botnari Petru sânge nu s-a depistat...”*.

Totodată, prin raportul de expertiză medico-legală nr. 664 din 16 iulie 2012, s-a stabilit, că: *„în conținutul subunghial a lui Botnari Petru sânge și celule valabile pentru examen citologic nu au fost depistate”*.

Prin raportul de expertiză psihiatrică legală ambulatorie nr. 501 a-2011 din 11 septembrie 2012, psihiatrii au stabilit că *„Botnari Petru maladii psihice cronice nu suferă, prezintă diagnosticul „Retardare mentală ușoară”...*

În perioada săvârșirii infracțiunii ce i se impută (26 iunie 2012) el tulburări psihice de intensitate psihotică nu a manifestat, avea păstrată capacitatea de prevedere și deliberare a acțiunilor sale, putea acționa cu discernământ....”

Aceste concluzii ale medicilor confirmă faptul că Botnari Petru nu ar avea simpla capacitate de a inventa fapte neveridice, cu scop de a se eschiva de la urmărirea penală sau de la eventuala pedeapsă. El are o oarecare retardare mentală ușoară, dar deslușește binele și răul, își dă seama de acțiunile sale, iar invenția sau ascunderea unor fapte nu îi este proprie anume acestui diagnostic, care îl limitează în capacitatea de a minți, inventa situații sau a pune la punct o strategie de apărare.

A menționat apelantul, că declarațiile inculpaților sunt susținute de următoarele probe: procesul-verbal de cercetare la fața locului și planșa fotografică din 26 iunie 2012; procesele-verbale de verificare a declarațiilor inculpaților la fața locului; procesele-verbale de audiere a inculpaților în calitate de bănuți, martori și învinuiți.

De asemenea, a indicat apelantul, că nevinovăția lui Botnari Petru este susținută și de următoarele probe: declarațiile martorilor Iașișin Victor, Miron Maria și Trifan Larisa, declarațiile inculpaților Ursu Mihail și Malairău Elena depuse în prima instanță, rapoartele de expertiză nr. 656 din 30 iunie 2012, nr. 657 din 06 iulie 2012, nr. 664 din 16 iulie 2012, nr. 501 a-2011 din 11 septembrie 2012, nr. 87 din 04 iulie 2012.

În viziunea apelantului, învinuirea adusă lui Botnari Petru este bazată pe presupuneri, deoarece declarațiile martorilor se contrazic, nu sunt susținute de probele materiale și vin în contradicție cu circumstanțele cauzei.

Probele obiective administrate în prima instanță nu demonstrează participarea lui Botnari Petru la vătămarea corporală a lui Mutaf Vasiliu.

Probele subiective - declarațiile martorilor, pot fi supuse criticii și din considerentul că martorii nu au fost audiați imediat, la cel mai scurt timp de la depistarea infracțiunii, fapt ce vine în contradicție cu principiul celerității urmăririi penale.

Ori, odată cu timpul se uită și detaliile, iar detaliile sunt cele mai importante atât pentru credibilitatea martorilor cât și pentru greutatea acestor martori ca forță probantă. Organului de urmărire penală îi era cunoscut martorul ocular, Trifan Larisa chiar din momentul săvârșirii infracțiunii, dar acest martor a fost interogat tocmai la 02 iulie 2012, peste 6 zile de la incident, iar martorul Miron Maria peste o lună, astfel, există mari dubii referitor la veridicitatea acestor declarații.

Organul de urmărire penală nu a reușit să demonstreze în afara oricărui dubiu vinovăția lui Botnari Petru în săvârșirea infracțiunii imputate, or dubiile în probarea învinuirii care nu pot fi înlăturate se interpretează în favoarea învinuitului.

3.4. *avocatul Balan Angela în numele inculpaților Botnari Petru și Malairău Elena*, prin supliment la apelurile declarate, a invocat ilegalitatea sentinței solicitând rejudecarea cauzei, potrivit modului stabilit pentru prima instanță cu pronunțarea unei hotărâri de achitare, reieșind din următoarele motive:

- în actul de învinuire lipsește constatarea motivului, scopului și a intenției lui Botnari Petru și Malairău Elena de săvârșire a infracțiunii de omor a lui Mutaf Vasiliu;

- organul de urmărire penală a trimis dosarul penal în instanța de judecată cu un șir de contradicții și anume, declarațiile martorilor oculari Malairău Elena și Botnari Petru, declarațiile bănuitului Ursu Mihail, procesul-verbal de verificare a declarațiilor bănuitului Ursu Mihail la fața locului, declarațiile martorului Matei Natalia, rapoartele de expertiză potrivit cărora pe hainele, încălțăminte și sub unghiile lui Botnari Petru lipseau pete de sânge pe de o parte și declarațiile martorilor Trifan Larisa și Miron Maria, care se pretind că au fost martori oculari, cu declararea de circumstanțe pe care nu le-a constatat nici organul de urmărire penală;

- prima instanță, în rezultatul examinării probelor contradictorii prezentate de către partea acuzării, în sentința pronunțată, a constatat că declarațiile succesului victimei, a martorilor, cercetarea la fața locului a declarațiilor martorului Trifan Larisa, cât și concluziile experților referitor la mostrele biologice ridicate de la inculpați și de examinare a corpurilor delicate (îmbrăcămintea și încălțăminte) confirmă că toți trei inculpați cu o deosebită cruzime l-au omorât pe Mutaf Vasiliu.

Prin urmare, prima instanță a ignorat prevederile legale, punând la baza sentinței de condamnare probe contradictorii, constatând, în mod arbitrar, că acestea coroborează între ele, iar toate contradicțiile le-a tratat în favoarea acuzării, fapt inadmisibil.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 11 iunie 2014, au fost admise apelurile, casată parțial sentința, în partea stabilirii pedepsei doar în privința inculpaților Botnari Petru și Malairău Elena și pronunțată în acest sens o nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru prima instanță, potrivit căreia:

- lui **Botnari Petru**, recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 145 alin. (2) lit. i), j) Cod penal, i-a fost stabilită pedeapsa 12 (doisprezece) ani închisoare, cu executarea în penitenciar de tip închis;

- lui **Malairău Elena**, recunoscută vinovată de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 145 alin. (2) lit. i), j) Cod penal, cu aplicarea prevederilor art. 79 Cod penal, i-a fost stabilită pedeapsa 8 (opt) ani închisoare, cu executarea în penitenciar de tip închis pentru femei.

În rest, sentința a fost menținută.

4.1. În motivarea soluției pronunțate, instanța de apel a menționat, că prima instanță a stabilit în mod corect situația de fapt și vinovăția inculpaților dând faptei săvârșite de Botnari Petru și Malairău Elena încadrarea juridică corespunzătoare materialului probator administrat.

Cu toate că inculpații Botnari Petru și Malairău Elena vina în săvârșirea infracțiunii incriminate nu au recunoscut-o, instanța de apel a conchis că vinovăția inculpaților se dovedește pe deplin prin probele administrate în cadrul urmăririi penale, cercetate în prima instanță și verificate în cadrul instanței de apel, cum ar fi: declarațiile succesoriului părții vătămate Botnaru Natalia și Botnaru Ion, declarațiile martorilor Trifan Larisa, Agachi Petru, Matei Natalia, Miron Maria, Iațîșin Victor, Botnari Victor, Botnaru Ion, Tutunaru Nicolae, precum și din materialele cauzei și corpurile delictive.

Instanța de apel a conchis că, argumentele avocaților precum că vina inculpaților Malairău Elena și Botnari Petru nu a fost dovedită și ultimii urmează a fi achitați, nu și-a găsit confirmare deoarece probele enumerate indică la participația tuturor inculpaților la săvârșirea omorului cet. Mutaf Vasiliu.

Instanța de apel a reținut că, toate acțiunile organului de urmărire penală au fost efectuate în strictă conformitate cu prevederile Codului de procedură penală, mai mult, aceste acțiuni nu au fost atacate în modul stabilit, în momentul în care s-ar fi presupus că au fost efectuate cu încălcări, ceea ce indică la legalitatea acestora.

De asemenea, instanța de apel a invocat că, omorul se consideră săvârșit de două sau mai multe persoane atât în cazul în care la săvârșirea faptei au participat în comun doi sau mai mulți coautori, în lipsa unei înțelegeri prealabile între ei, cât și în cazul în care la săvârșirea faptei au luat parte doi sau mai mulți coautori care s-au înțeles în prealabil despre săvârșirea în comun a omorului.

Lipsa sau prezența înțelegerii prealabile dintre făptuitori nu poate influența calificarea celor săvârșite în baza art. 145 alin. (2) lit. i) Cod penal, dar poate fi luată în considerație la individualizarea pedepsei.

În cazul în care două sau mai multe persoane, acționând cu intenția de a omorî persoana, aplică fiecare numeroase lovituri victimei și chiar dacă numai una din aceste lovituri s-a dovedit a fi mortală, toate aceste persoane trebuie considerate coautori la infracțiunea de omor.

5. Prin decizia Colegiului Penal al Curții de Apel Chișinău din 16 decembrie 2014, a fost respins ca depus peste termen apelul inculpatului Ursu Mihail și menținută sentința fără modificări.

6. *Avocatul Maliga Lilian în numele inculpatului Malairău Elena*, a declarat recurs ordinar, fără a invoca un temei prevăzut la art. 427 Cod de procedură penală, solicitând casarea hotărârilor judecătorești, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei hotărâri de achitare în privința lui Malairău Elena.

6.1. *Avocatul Balan Angela în numele inculpaților Botnari Petru și Malairău Elena*, invocând prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6), 8) Cod de procedură penală, a declarat recurs ordinar, solicitând casarea deciziei și dispunerea rejudecării cauzei în instanța de apel, deoarece erorile comise nu pot fi corectate de către instanța de recurs.

7. Prin decizia Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 28 aprilie 2015 au fost admise recursurile ordinare, casată parțial decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 11 iunie 2014 în privința lui Botnari Petru și Malairău Elena și dispusă rejudecarea cauzei în această parte, în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

7.1. Instanța de recurs a reținut, că la examinarea cauzei, instanța de apel nu a ținut seama în deplină măsură de prevederile art. 26, 27, 99-101 Cod procedură penală, nu a cercetat sub toate aspectele probele prezentate în fața instanței, nu le-a verificat minuțios prin prisma pertinentei, concludenței, iar în ansamblul, din punct de vedere al coroborării lor, nu a apreciat fiecare probă separat adusă de apărare și nu s-a expus în mod convingător de ce respinge aceste probe.

Instanța de recurs a stabilit, că instanța de apel nu a descris fondul apelului și nu s-a expus asupra admiterii sau respingerii probelor prezentate de apărare, asupra motivelor invocate în apeluri, însă a transcris în ordine cronologică probele administrate la caz în cadrul urmăririi penale și în prima instanță, s-a limitat la o motivare insuficientă și contrară probatoriului administrat pe cauză la toate etapele examinării cauzei, printr-o frază generală invocând:

„...Reieșind din cele relatate se constată cu certitudine că toți inculpații Ursu Mihail, Botnari Petru și Malairău Elena i-au aplicat victimei Mutaf Vasilii multiple lovituri peste diferite părți ale corpului, care potrivit raportului de expertiză medico-legală nr. 87, se califică ca vătămări corporale grave, periculoase pentru viață și sunt în legătură directă cu decesul cet. Mutaf Vasilii.

Argumentele avocaților, precum că vina inculpaților Malairău Elena și Botnari Petru nu a fost dovedită, din care motive ultimii urmează a fi achitați, nu și-a găsit confirmare deoarece probele enumerate indică la participația tuturor inculpaților la săvârșirea omorului cet. Mutaf Vasilii.”, iar motivarea ulterioară a deciziei, sub aspectul combaterilor argumentelor invocate de apelanți, este una arbitrară, bazată doar pe teoria dreptului penal și prevederile legale referitor la *infracțiunile de omor intenționat, săvârșită de două sau mai multe persoane cu o deosebită cruzime.*

Instanța de recurs a sesizat, că textul recursurilor declarate de avocați repetă motivele apelurilor, însă în decizia instanței de apel cu adevărat nu și-au găsit reflectare răspunsuri la motivele invocate, pe când potrivit art. 414 alin. (5) Cod de procedură penală, instanța de apel este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Totodată, instanța de recurs a remarcat, că motivarea soluției adoptate, contrazice dispozitivului hotărârii, deoarece instanța de apel în partea descriptivă a deciziei făcând referire la apelul suplimentar declarat avocatul Balan Angela în numele inculpaților Botnari Petru și Malairău Elena, în partea dispozitivă nu se referă la acesta.

A mai relevat instanța de recurs, că potrivit procesului-verbal al ședinței de judecată al instanței de apel, la demersul apărării au fost audiați martorii Trifan Larisa și Angheliu Vladimir (f.d. 199,177, 181, 188, 189, vol.IV), însă conform părții descriptive a deciziei, declarațiile martorilor Trifan Larisa și Angheliu Vladimir, audiați în instanța de apel, nu au fost redată, fiind lăsate fără apreciere și contrar prevederilor legale, instanța de apel și-a motivat soluția în baza declarațiilor martorului Trifan Larisa, depuse doar în cadrul urmăririi penale.

Instanța de recurs a relatat, că modalitatea de motivare a soluției în cauza dată cu transcrierea selectivă a probelor verificate în prima instanță și în mod arbitrar stabilind că, acestea coroborează între ele, fără aprecierea declarațiilor martorilor oculari Trifan Larisa și Miron Maria, care diferă de la o etapă la alta, fără a elucida contradicțiile dintre acestea, fără cercetarea suplimentară a probelor pe care se bazează instanța de apel în decizia sa și fără a se pronunța referitor la argumentele apărătorilor în ce privește procesele-verbale de ridicare a hainelor, încălțăminte și mostrelor de la Malairău Elena și Botnari Petru, concluziile experților care stabilesc lipsa urmelor de infrațiune la ultimii și declarațiile inculpaților, care sunt consecutive pe tot parcursul examinării cauzei, este inadmisibilă.

Instanța de recurs a concluzionat, că instanța de apel a pronunțat o soluție care conține o eroare de drept, deoarece o motivare a soluției trebuie să rezulte și dintr-o administrare legală a probelor, apreciate din punct de vedere al pertinentei, concludentei, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu - din punct de vedere al coroborării lor.

Respectiv, hotărârile de condamnare în privința lui Malairău Elena și Botnari Petru sunt bazate pe presupuneri, fără a se face o analiză multilaterală și coerentă a tuturor probelor, a legăturii dintre ele și lipsește concluzia instanței în ce privește acceptarea unor probe și respectiv, motivul respingerii altora.

La caz, instanța de apel urma să-și expună punctul său de vedere asupra fiecărei probe aduse, a motivelor menționate în cererile de apel, în baza evaluării proprii, juste, a probelor administrate în cadrul urmăririi penale, a celor readministrate în condiții de oralitate, nemijlocire și contradictorialitate la etapa cercetării judecătorești și a celor administrate, cu respectarea dreptului la apărare al părților în această fază procesuală, și ca urmare să rețină corect starea de fapt, vinovăția sau nevinovăția inculpaților Malairău Elena și Botnari Petru și încadrarea juridică a faptelor acestuia.

8. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 17 martie 2016, au fost admise apelurile, casată parțial sentința și pronunțată o nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru prima instanță prin care:

- lui **Botnari Petru** recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 145 alin. (2) lit. i), j) Cod penal, i-a fost stabilită pedeapsa 10 (zece) ani închisoare, cu executarea în penitenciar de tip închis;

- lui **Malairău Elena**, recunoscută vinovată de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 145 alin. (2) lit. i), j) Cod penal, cu aplicarea art. 79 Cod penal, i-a fost stabilită pedeapsa 6 (șase) ani închisoare, cu executarea în penitenciar de tip închis pentru femei.

În rest, dispozițiile sentinței au fost menținute.

8.1. Pentru pronunțarea soluției nominalizate, instanța de apel a reținut, că prima instanță a stabilit corect starea de fapt ce corespunde probelor din dosar, just încadrând acțiunile inculpaților Botnari Petru și Malairău Elena în baza art. 145 alin. (2) lit. i), j) Cod penal - omorul intenționat, adică omorul unei persoane, săvârșit de mai multe persoane, cu deosebită cruzime.

Astfel, instanța de apel a considerat ca fiind dovedită cu certitudine vinovăția inculpaților în săvârșirea infracțiuni incriminate, prin declarațiile succesivului părții vătămate Botnaru Natalia (f.d. 114-118, vol.III); a martorului Trifan Larisa (f.d. 58-61, vol. II; 186-192, vol.III).

Referitor la martorul Trifan Larisa, instanța de apel a respins ca nefondate afirmațiile apelanților precum că aceasta a depus declarații contradictorii în instanța de apel, în ședința din 03 februarie 2014 (f.d. 189, vol.IV), deoarece prin sentința Judecătoria Botanica, mun. Chișinău din 16 iulie 2015 (f.d. vol.V), s-a constatat că Trifan Larisa, la 03 februarie 2014, fiind audiată în calitate de martor în cadrul judecării cauzei penale nr. 2012330296 de învinuire a lui Ursu Mihail, Botnari Petru și Malairău Elena în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 145 alin. (2) lit. i), j) Cod penal, în cadrul Curții de Apel Chișinău, fiind preîntâmpinată conform art. 312 Cod penal, de răspundere penală, cu bună-știință a prezentat declarații mincinoase, anume, denaturând circumstanțele obiective ale cauzei care nu corespund celor reale, a indicat că nu a participat și nu a făcut declarații în ședința de judecată ce a avut loc în Judecătoria Strășeni, pe aceeași cauză penală, a indicat că nu a fost martor ocular la săvârșirea omorului lui Mutaf Vasiliu la 26 iunie 2012 și că a fost impusă de către colaboratorii de poliție din cadrul IP Strășeni să semneze declarațiile date pe această cauză penală în calitate de martor la faza de urmărire penală.

Prin urmare, a fost constatat că prin acțiunile sale intenționate, Trifan Larisa a săvârșit infracțiunea de prezentare a declarațiilor mincinoase, adică prezentarea cu bună-știință, a declarației mincinoase de către martor, dacă această acțiune a fost săvârșită în cadrul judecării cauzei, infracțiune prevăzută de art. 312 alin. (1) Cod penal.

Examinarea cauzei a avut loc în baza art. 364¹ Cod de procedură penală, Trifan Larisa recunoscând integral vinovăția în depunerea declarațiilor mincinoase în ședința instanței de apel din 03 februarie 2014.

Astfel, Trifan Larisa a fost recunoscută vinovată de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 312 alin. (1) Cod penal și i-a fost stabilită pedeapsă sub formă de amendă în mărime de 200 unități convenționale, echivalentul a 4000 (patru mii) lei.

Analizând consecutivitatea declarațiilor date de Trifan Larisa și esența acestora la diferite etape ale procesului penal, instanța de apel a ajuns la concluzia, că la baza sentinței urmează a fi puse anume declarațiile date de acest martor în cadrul ședinței primei instanțe și urmării penale. Or, conform sentinței Judecătoria Botanica mun. Chișinău din 16 iulie 2015, devenită definitivă și irevocabilă, care are putere de lucru judecat, s-a constatat că martorul Trifan Larisa denaturând circumstanțele obiective ale cauzei care nu corespund celor reale, a indicat că nu a participat și nu a dat declarații în ședința de judecată ce a avut loc în Judecătoria Strășeni, pe aceeași cauză penală, a indicat că nu a fost martor ocular la săvârșirea omorului lui Mutaf Vasiliu la 26 iunie 2012 și că a fost impusă de către colaboratorii de poliție din cadrul IP Strășeni

să semneze declarațiile date pe această cauză penală în calitate de martor la faza de urmărire penală.

Totodată, instanța de apel a considerat ca fiind nejustificate alegațiile părții apărării, precum că declarațiile acestui martor sunt divergente și urmează a fi omise, deoarece Trifan Larisa a susținut că este amenințată de rudele inculpaților, îi este frică și din acest motiv refuză să relateze ceva din cele văzute, menționând că ea a comunicat tot ce cunoaște anterior la urmărirea penală și la judecată.

În același context, faptul că declarațiile lui Trifan Larisa date în cadrul primei instanțe și la urmărirea penală sunt veridice se atestă și din coroborarea cu celelalte probe. Or, Trifan Larisa îndată după săvârșirea omorului, nefiind influențată de nimeni, a relatat cele văzute. De asemenea, instanța de apel a relevat faptul că martorul dat expune faptele în aceeași consecutivitate pe care o indică însuși inculpații, fiind audiată la urmărirea penală, deși se exclude versiunea că ea ar fi comunicat cu inculpații înainte de a fi audiată.

De altfel, instanța de apel a stabilit, că declarațiile lui Trifan Larisa coroborează cu celelalte materiale ale cauzei penale, fiind confirmate prin declarațiile martorului Miron Maria, care indică că a văzut *„cum toți trei inculpați îl băteau cu pumnii și picioarele, inclusiv peste cap pe Mutaf Vasilii, care era culcat la pământ”*, cu declarațiile martorului Tutunaru Nicolae, care a relatat că *„soția sa, fiind speriată foarte tare, i-a mai comunicat că pe Mutaf Vasilii l-au omorât trei persoane - o fată și doi băieți și anume inculpații, deoarece ea a privit din ogradă și a văzut prin gard cum îl băteau pe Mutaf Vasilii, însă s-a temut să reacționeze, unul din agresori este Botnari Petru, iar pe ceilalți nu-i cunoaște”*.

Martorul Iașișin Victor a declarat că *„deoarece Ursu Mihail se certa și se bătea cu Malairău Elena, el a plecat”*, iar Trifan Larisa de asemenea a relatat că a văzut cum Ursu Mihail și Malairău Elena se certau, ceea ce demonstrează că martorul într-adevăr a fost prezent la fața locului în acel moment, or, Trifan Larisa nu putea cunoaște despre conflictul dintre inculpați din acea zi.

La fel, veridicitatea declarațiilor martorului Trifan Larisa se confirmă prin procesul-verbal de verificare a declarațiilor lui Trifan Larisa la locul infracțiunii împreună cu planșele fotografice, prin care se confirmă declarațiile acesteia date anterior în calitate de martor în raport cu circumstanțele infracțiunii și faptul că aceasta a avut posibilitate reală de a auzi și vedea acțiunile inculpaților în raport cu victima Mutaf Vasilii.

Instanța de apel a mai reținut și declarațiile martorilor Agachi Petru date în prima instanță (f.d. 154-155, vol.III); Matei Natalia date în prima instanță (f.d. 111-114, vol.III); Miron Maria (f.d. 81, vol.I, 161-162, vol.III).

Astfel, declarațiile martorului Miron Maria depuse în cadrul urmăririi penale și cercetării judecătorești, sunt veridice și corect au fost puse la baza sentinței de condamnare deoarece coroborează cu declarațiile depuse de ceilalți martori, de inculpații și cu celelalte probe din dosar, care demonstrează că Botnari Petru și Malairău Elena de asemenea au aplicat lovituri lui Mutaf Vasilii.

Argumentele apelanților precum că declarațiile martorului Miron Maria sunt divergente și nu corespund realității, au fost respinse de instanța de apel, or, fiind audiată în ședința instanței de apel, martorul a confirmat declarațiile date în prima instanță și în cadrul urmăririi penale, indicând că de la acele evenimente a trecut mult timp, însă dacă

ea la acel moment, când erau mai proaspete evenimentele a declarat anume acele lucruri care s-au întâmplat, înseamnă că totul a avut loc anume astfel.

Totodată, potrivit procesului-verbal de ridicare emis în baza ordonanței de ridicare, de la succesorul părții vătămate Botnaru Natalia, a fost ridicat un CD având pe el informația audio privind înregistrarea discuției purtată după crimă cu vecina Miron Maria, în care ultima indică cu lux de amănunte cum Mutaf Vasilii a fost bătut de toți trei inculpați (f.d. 23-25 vol.III.), la vizualizarea filelor dosarului: 81 vol.I, 62-63 vol.II, 161-162, vol.III, martorul a recunoscut semnăturile sale, iar în ședința instanței de apel a menționat că susține declarațiile date în cadrul urmăririi penale și în cadrul primei instanțe, astfel încât instanța de apel le-a considerat veridice, pertinente și concludente.

De asemenea, instanța de apel a reținut și declarațiile martorilor Tutunaru Nicolai (f.d. 170-171, vol.III); Iațișin Victor (f.d. 98-100, vol.III); Botnari Victor (f.d. 120-121, vol.III); Botnaru Ion (f.d. 157-159, vol.III); Anghiliuc Vladimir (f.d. 216, vol.V), precum și prin probele materiale și anume: procesul-verbal de cercetare la fața locului împreună cu planșa fotografică, secvențele video și schema locului infracțiunii (f.d. 9-34, vol.I); procesul-verbal de verificare a declarațiilor lui Trifan Larisa la locul infracțiunii împreună cu planșa fotografică (f.d. 58-61, vol.I); procesul-verbal de verificare a declarațiilor lui Ursu Mihail la locul infracțiunii împreună cu planșa fotografică și secvențele video (f.d. 2-13, vol.II); procesul-verbal de examinare a obiectului din 30 iulie 2012 și anexa (f.d. 16-21, vol.III); procesul-verbal de verificare a declarațiilor lui Botnari Petru la locul infracțiunii împreună cu planșa fotografică și secvențele video, prin care acesta indică rolul activ și violent a lui Ursu Mihail la săvârșirea omorului lui Mutaf Vasilii și faptul că în acel moment cu ei se mai afla în preajmă Malairău Elena, iar pe drum a trecut un consătean cu porecla „Iuhuhui” (f.d. 16-17, vol.III); procesul-verbal de verificare a declarațiilor învinuitei Malairău Elena la locul infracțiunii împreună cu planșa fotografică și secvențele video (f.d. 18-19, vol.III); procesul-verbal de ridicare emis în baza ordonanței de ridicare împreună cu planșa fotografică, prin care s-a ridicat de la Botnari Petru un maiou bărbătesc cu mânecă lungă de culoare verde-roșu-albastru închis, o pereche de pantaloni bărbătești de culoare albastru închis și o pereche de șlapi de culoare sură (murdare), ce în rezultat confirmă participarea la crimă a inculpatului Botnari Petru (f.d. 85-87, vol.I); procesul-verbal de ridicare emis în baza ordonanței de ridicare împreună cu planșa fotografică, prin care s-a ridicat de la Malairău Elena o bluză sport de culoare mov cu bule pentru dame (murdară) (f.d. 88-90, vol.I); procesul-verbal de ridicare a mostrelor întocmit în baza unei ordonanțe emise în acest sens prin care s-a ridicat de la Malairău Elena mostre de sânge și salivă (f.d. 93-94, vol.I); procesul-verbal de ridicare a mostrelor întocmit în baza unei ordonanțe emise în acest sens, prin care s-a ridicat de la Botnari Petru mostre de sânge și salivă (f.d. 95-96, vol.II); procesul-verbal de ridicare emis în baza ordonanței de ridicare, prin care s-a ridicat de la succesorul părții vătămate Botnaru Natalia un CD având pe el informația audio privind înregistrarea discuției purtată după crimă cu vecina Miron Maria în care ultima indică detaliat cum Mutaf Vasilii a fost bătut de toți trei inculpați (f.d. 23-25, vol.II); procesul-verbal de examinare a obiectelor împreună cu planșa fotografică a unui băț din salcie verde și a unei așchii din lemn din salcie uscată depistate și ridicate la fața locului, având pe ele urme de sânge, care prin ordonanța din 13 august 2012, au fost recunoscute și anexate la cauza penală ca corpuri delictive (f.d.

12-14, vol.II); procesul-verbal de examinare a obiectelor împreună cu planșa fotografică (f.d. 16-21, vol.II); raportul de expertiză medico-legală nr. 87 din 26 iunie 2012 (f.d. 100-101, vol.I); raportul de expertiză medico-legală nr. 657 din 28 iunie 2012 (f.d. 108-111, vol.I); raportul de expertiză medico-legală nr. 658 din 28 iunie 2012 (f.d. 118-121, vol.I); raportul de expertiză medico-legală nr. 659 din 28 iunie 2012 (f.d. 127-130, vol.I); raportul de expertiză medico-legală nr. 661 din 28 iunie 2012 (f.d. 143-145, vol.I); raportul de expertiză medico-legală nr. 664 din 28 iunie 2012 (f.d. 136-138, vol.I); raportul de expertiză medico-legală nr. 663 din 28 iunie 2012 (f.d. 151-153, vol.I); raportul de expertiză medico-legală nr. 660 din 28 iunie 2012 (f.d. 167-171, vol.I); raportul de expertiză medico-legală nr. 656 din 28 iunie 2012 (f.d. 177-180, vol.I); raportul de expertiză medico-legală nr. 697 din 09 iulie 2012 (f.d. 187-190, vol.I); raportul de expertiză psihiatrică legală ambulatorie nr. 416 a-2012 din 31 iulie 2012 (f.d. 199-200, vol.I); raportul de expertiză psihiatrică legală ambulatorie nr. 501 a-2012 din 11 septembrie 2012 (f.d. 172-173, vol.II); raportul de expertiză psihiatrică legală ambulatorie nr. 512a-2012 din 18 septembrie 2012 (f.d. 170-171, vol.II); corpurile delictive.

Audiind participanții la proces și verificând prin prisma art. 101 Cod de procedură penală, probele administrate la etapa de urmărire penală, cercetate în prima instanță și verificate în instanța de apel, instanța a constatat că prima instanță a stabilit o corectă situație de fapt, dând faptelor reținute în sarcina inculpaților încadrarea juridică corespunzătoare și anume, săvârșirea de către Botnari Petru și Malairău Elena a infracțiunii prevăzute de art. 145 alin. (2) lit. i), j) Cod penal.

Instanța de apel a conchis, că prima instanță a concluzionat în mod justificat că totalitatea probelor cercetate demonstrează cert vina inculpaților Botnari Petru și Malairău Elena în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 145 alin. (2), lit. i), j) Cod penal și în mod întemeiat a apreciat critic declarațiile inculpaților Botnari Petru și Malairău Elena ca fiind o versiune ce reflectă tendința inculpaților de a se apăra.

Analizând solicitarea apelanților de achitare a lui Malairău Elena de sub învinuirea adusă, instanța de apel a menționat, că acest temei nu și-a găsit confirmarea la judecarea apelurilor declarate, lipsind temeiuri de implicare a instanței de apel în sensul casării hotărârii contestate.

Instanța de apel a respins argumentele avocaților precum că în acțiunile lui Botnari Petru și Malairău Elena nu sunt întrunite elementele constitutive ale infracțiunii de omor, deoarece din probele cercetate în ședința de judecată rezultă cert că Botnari Petru și Malairău Elena, au aplicat lovituri lui Mutaf Vasiliu de rând cu Ursu Mihail și au participat la omorul victimei.

Această concluzie rezultă în afara oricăror dubii din probele cercetate în ședința de judecată și anume din declarațiile succesului părții vătămate Botnari Natalia, conform căreia „*la întrebările ei față de inculpați „ce ați făcut”*”, Botnari Petru a răspuns „*ceea ce vezi*”, iar Malairău Elena a răspuns că „*nu am făcut nimic, nu-i trebuia*”. Ea a văzut pete de sânge pe îmbrăcămintea și încălțăminteia lui Malairău Elena și pe încălțăminteia lui Botnari Petru.

Miron Maria i-a povestit că a văzut cum toți inculpații îl băteau pe Mutaf Vasiliu în ogradă și în drum cu pumnii și picioarele.

Din cuvintele martorului Trifan Larisa și Miron Maria, a înțeles că Mutaf Vasiliu a fost lovit de toți trei inculpați (f.d. 114-118, vol.III).

La fel, instanța de apel a mai subliniat, că vinovăția lui Botnari Petru și Malairău Elena se confirmă și prin declarațiile martorului ocular Trifan Larisa date în prima instanță și la urmărirea penală, care a relatat că „... în Vasilii lovea de asemenea Elena cu picioarele. Petru, după ce a lăsat țigara, a lovit în Vasilii cu picioarele de nenumărate ori, într-un cuvânt, l-au „futulit” cu picioarele pe Mutaf Vasilii, care nu spunea nimic și ea avea senzația că nu mai avea suflare, după care a văzut cum Mihail l-a apucat pe Vasilii de gât, Elena de mâni și Petru de picioare și l-au târât pe Vasilii la deal printre cruci circa 10-20 metri spre veceu”, care coroborează cu declarațiile altui martor ocular, Miron Maria, care a indicat că „la 26 iunie 2012, ziua, inculpatul Botnari Petru a luat de la ea un pahar și s-a dus pe teritoriul cimitirului, unde se mai aflau inculpații Malairău Elena și Ursu Mihail, care serveau alcool la o masă.

De ei s-a apropiat și Mutaf Vasilii. Din ograda sa, ea a auzit strigăte pe teritoriul cimitirului și când s-a uitat printre gard, a văzut pe teritoriul cimitirului cum toți trei inculpați îl băteau cu pumnii și picioarele, inclusiv peste cap pe Mutaf Vasilii, care era culcat la pământ. Ursu Mihail înjura” (f.d. 161-162, vol.III), la fel coroborează cu declarațiile martorului ocular Miron Maria, care a relatat că „din ograda sa, ea a auzit strigăte pe teritoriul cimitirului și când s-a uitat printre gard, a văzut pe teritoriul cimitirului cum toți trei inculpați îl băteau cu pumnii și picioarele, inclusiv peste cap pe Mutaf Vasilii, care era culcat la pământ.

Malairău, Ursu și Botnari erau murdari de sânge.

Apoi Botnari Petru i-a adus paharul, iar Malairău și Ursu s-au apucat de mână și au plecat, Mutaf Vasilii a rămas jos nu s-a mai sculat.

A văzut cum inculpații Malairău, Ursu și Botnari îl băteau, aplicau lovituri cu pumnii, îl băteau peste tot dar mai ales în cap, Ursu Mihail înjura.

Când se uita prin gard la bătaia din cimitir, băieții erau la distanța de aproximativ 6 metri, bătaia a durat aproximativ 30 minute” și care coincid cu declarațiile martorului Tutunaru Nicolai (f.d. 170-171, vol.III).

Instanța de apel a subliniat că aceste depoziții coroborează cu declarațiile martorului Agachi Petru, potrivit cărora „la 26 iunie 2012, ziua, a văzut pe teritoriul cimitirului pe toți trei inculpați lângă un copac, iar jos, la pământ, era alt bărbat.

După gardul cimitirului a văzut-o pe Miron Maria, la vreo 30 metri pe partea dreaptă a cimitirului. Persoanele din cimitir nu s-au salutat cu el, dar tustrei l-au văzut, erau la o distanța de aproximativ 20 metri de el.

Erau liniștiți și vorbeau între ei. Nu a văzut ca inculpații să lovească în persoana aflată jos, nici să-i acorde careva ajutor”, iar martorul Botnari Victor indică că Agachi Petru i-a mai spus că el a văzut pe inculpați și pe Mutaf Vasilii în cimitir, lângă un copac de cais și că Mutaf Vasilii stătea în genunchi.

El s-a dus la izvorul din apropiere, unde i-a văzut pe toți inculpații care se spălau, Malairău îl spăla pe Ursu Mihail de sânge de pe haine, față (f.d. 120-121, vol.III).

Instanța de apel a apreciat critic alegațiile părții apărării, precum că rapoartele de expertiză nr. 656 din 30 iunie 2012, nr. 657 din 06 iulie 2012, nr. 664 din 16 iulie 2012, nr. 501 a-2011 din 11 septembrie 2012, nr. 87 din 04 iulie 2012, demonstrează că Botnari Petru și Malairău Elena nu au săvârșit infracțiunea de omor, deoarece pe hainele, corpul și sub unghiile acestora nu au fost găsite urme de sânge, or nici nu puteau fi depistate urme de sânge deoarece inculpații au fugit de la fața locului, la izvor, unde au spălat urmele de sânge, fapte confirmate prin declarațiile martorului Matei Natalia,

care a relatat că la 26 iunie 2012, ziua, la izvorul de lângă cimitir, i-a văzut pe toți trei inculpații care se spălau. Hainele lor erau murdare.

Mai apoi a aflat că pe Mutaf Vasilii l-au omorât doi băieți și o fată (f.d. 111-114, vol.III), martorul Botnari Victor a declarat că „s-a dus la izvorul din apropiere, unde i-a văzut pe toți inculpații care se spălau, Malairău Elena îl spăla pe Ursu Mihail de sânge de pe haine, față”. (f.d. 120-121, vol.III).

Instanța de apel a mai remarcat, că după săvârșirea omorului, inculpații au fugit de la locul faptei, au fost la cișmea ca să spele urmele infracțiunii, astfel încât este firesc faptul că în straturile subcutanate ale pielii acestora nu au fost găsite urme de sânge ce ar aparține lui Mutaf Vasilii, chiar în cazul în care după cum afirmă inculpații că numai Ursu Mihail a aplicat lovituri victimei și că era murdar de sânge, odată ce inculpații s-au spălat la cișmea și la Ursu Mihail, conform raportului de expertiză medico-legală nr. 661 din 28 iunie 2012 (f.d. 143-145, vol.I) „s-a stabilit că în conținutul subunghial a lui Ursu Mihail au fost depistate urme neînsemnate de sânge, iar apartenența de specie nu a fost posibil de stabilit din cauza cantității insuficiente a sângelui”, ceea ce demonstrează cert că inculpații au spălat urmele infracțiunii, adică urmele de sânge.

Totodată vinovăția inculpaților Botnari Petru și Malairău Elena în săvârșirea infracțiunii incriminate se confirmă prin rapoartele de expertiză medico-legală nr. 657 658 din 28 iunie 2012 (f.d. 108-111, 118-121 vol.I).

Argumentul inculpatului Malairău Elena precum că petele de sânge de pe hainele ei s-au luat în momentul în care l-a îmbrățișat pe Ursu Mihail, ca să-i curme acțiunile violente, a fost respins de către instanța de apel, ca fiind declarativ, deoarece din declarațiile martorilor Trifan Larisa și Miron Maria rezultă că Malairău Elena de asemenea a aplicat multiple lovituri lui Mutaf Vasilii, ceea ce denotă un comportament agresiv și nicidecum intenția de a înceta bătaia.

De asemenea, comportamentul lui Malairău Elena după săvârșirea omorului, faptul că a mers la cișmea să se spele, că îl ajuta pe Ursu Mihail să se spele, demonstrează tendința de a ascunde urmele infracțiunii și nu atitudinea conștiincioasă față de consecințele prejudiciabile survenite.

Instanța de apel a mai accentuat, că vinovăția lui Botnari Petru, pe lângă probele enunțate, se demonstrează indirect și prin declarațiile martorului Botnaru Ion, care a indicat că „fratele lui Botnari Petru l-a rugat să-l ierte pe Botnari Petru, însă el i-a răspuns că asemenea faptă nu se iartă.

Apoi la el acasă au fost rudele lui Ursu Mihail și Botnari Petru, care au relatat că regretă cele întâmplate. Nu crede că este posibil ca Ursu Mihail de unul singur să-l fi târât pe Mutaf Vasilii” (f.d. 157-159, vol.III).

Implicația rudelor lui Botnari Petru în influențarea martorilor se atestă și din declarațiile martorului Trifan Larisa date în instanța de apel, care a indicat că este amenințată de apropiatii inculpatului și se teme de ei, motiv pentru care refuză să dea declarații.

Or, în această ordine de idei, este inexplicabilă insistența rudelor lui Botnari Petru și rugămintea de „a fi iertat acesta”, dacă inculpatul nu ar fi vinovat de infracțiunea incriminată, după cum susține acesta.

Din materialele dosarului rezultă că crima a fost săvârșită de către inculpați cu intenție directă, ținând cont de intensitatea, numărul și repetabilitatea loviturilor aplicate cu mâinile, picioarele, cu bățul din lemn, cu sticla, cu încălțăminte, lovirea cu capul de

zăvorul de fier al porții, durata timpului aplicării loviturilor, perseverența făptuitorilor în exercitarea violenței, atitudinea făptuitorilor după săvârșirea faptei, lăsând victima în asemenea stare, în șanț, fără a-i acorda ajutor, fără a chema salvarea, fugind repede la izvor să spele sângele, ca astfel să șteargă urmele infracțiunii.

Astfel, inculpații au dat dovadă de sânge rece și ferocitate în privința victimei.

Instanța de apel a menționat că, prima instanță a stabilit corect legătura de cauzalitate dintre acțiunile inculpaților și urmările prejudiciabile manifestate prin decesul victimei, or, prin raportul de expertiză medico-legală nr. 87 din 26 iunie 2012, s-a stabilit că „moartea lui Mutaf Vasilii a survenit pe loc, în rezultatul șocului hemoragic și traumatic provocat de fracturi multiple, bilaterale de coaste și lezarea plămânilor, hemoragiei abundente interne, fractura mandibulei oaselor nazale, multiple echimoze și excoriații, care în comun se califică ca vătămări corporale grave, periculoase pentru viață și sunt în legătură directă cu decesul” (f.d. 100-101, vol.I).

Cu referire la jurisprudența relevantă speței, instanța de apel a accentuat, că în cazul în care două sau mai multe persoane, acționând cu intenția de a omorî o persoană, aplicând fiecare numeroase lovituri victimei și chiar dacă numai una din aceste lovituri s-a dovedit a fi mortală, toate aceste persoane trebuie considerate coautori la infracțiunea de omor.

Dar nu pentru că este imposibil a stabili cine din ele a aplicat lovitura mortală, ci pentru că coautorul voiește să participe la săvârșirea faptei în mod direct, material, pe când complicele participă indirect, secundar, voiește să participe ajutând pe altul.

Prin fiecare lovitură pe care coautorii o aplică, ei doresc, implicit, ca una dintre ele să devină lovitură mortală.

Chiar și în cazul săvârșirii omorului de către o persoană, care întrunește semnele subiectului infracțiunii, în comun cu una sau mai multe persoane, care nu întrunesc aceste semne, intră sub incidența agravantei prevăzute la art. 145 alin. (2) lit. i) Cod penal.

Noțiunea de „de două sau mai multe persoane” nu este nici pe departe echivalentul noțiunilor „participație simplă” sau „participație complexă, presupunând coautorul”. Noțiunea „de două sau mai multe persoane”, în sensul consemnat la art. 145 alin. (2) lit. i) Cod penal, presupune pluralitatea de făptuitori.

Iar acești făptuitori trebuie să aibă calitatea de autori mijlociți (mediați) sau de autori nemijlociți (imediati) ai infracțiunii.

În cazul infracțiunii prevăzute la art. 145 alin. (2) lit. i) Cod penal, făptuitorii realizează simultan și integral latura obiectivă a infracțiunii de omor.

Periculozitatea socială sporită a omorului este condiționată, în acest caz, de însăși pluralitatea făptuitorilor, care dă acestora o mai mare forță de acțiune, le-a creat mai mari posibilități de a săvârși și a ascunde infracțiunea, totodată i-a făcut să acționeze cu mai multă siguranță și îndrăzneală.

Astfel, prima instanță a concluzionat corect că omorul săvârșit de mai multe persoane există în cazul în care făptuitorii au participat nemijlocit la realizarea laturii obiective a infracțiunii. Inculpații Ursu Mihail, Botnari Petru și Malairău Eena au realizat omorul părții vătămate, aplicându-i toți lovituri cu pumnii și picioarele pe tot corpul un timp îndelungat, aproximativ o oră au maltratat victima, provocându-i chinuri și suferințe deosebite, i-au aplicat lovituri cu un băț, cu încălțăminte, cu sticla, l-a lovit cu capul de zăvorul de fier al porții.

Instanța de apel a respins argumentul avocatului Balan Angela precum că nu a fost demonstrat motivul infracțiunii, or, la caz, în rechizitoriu au fost indicate motivele huliganice de săvârșire a omorului, care au următoarele trăsături: capacitatea de actualizare fulminantă și spontană; ușurința cu care e săvârșită infracțiunea; reacția disproporționată a făptuitorilor față de conduita victimei; făptuitorilor le aducea satisfacție însuși faptul săvârșirii infracțiunii; fiind într-adevăr lipsa unui pretext pentru săvârșirea infracțiunii sau prezența unui pretext ne semnificativ pentru a o săvârși.

Astfel, chiar din declarațiile inculpaților rezultă că Ursu Mihail a început să îi aplice lovituri lui Mutaf Vasilii, deoarece acesta a călcat pe mormântul lui Triboi Serghei, iar ulterior a refuzat să bea vin.

A reținut instanța de apel, că prima instanță corect a constatat că omorul a fost săvârșit cu cruzime deosebită, adică suferințele victimei au fost prelungite în timp.

Astfel, inculpații au demonstrat agresivitate care implică nu numai existența unor tendințe distructive în sfera relațiilor „subiect-obiect”, precum și predispoziția și predilecția de aplicare a procedurilor violente în vederea realizării scopului, cu tendința conștientă de a-i cauza victimei dureri și suferințe cu intensitate mult mai mare.

Respectiv, inculpații au intenționat să-l lipsească pe Mutaf Vasilii de viață nu oricum, dar într-o manieră care să-i cauzeze celui din urmă dureri și suferințe, fapt constatat de raportul de expertiză medico-legală care a conchis multitudinea de lovituri aplicate peste diferite părți ale corpului pe parcursul a unei ore încontinuu.

Tendința făptuitorilor de cauzare a durerilor intense fizice și psihice este demonstrată și prin acțiunea premergătoare bătăii, când Malairău Elena îi ținea mâinile după spate, iar Ursu Mihail îl ținea de cap și-i turna vin în gât, prin faptul că partea vătămată a fost bătută cu sticla de vin în cap, cu bățul până când bățul nu s-a rupt (care avea o grosime de 5 cm), lovit cu capul de zăvorul de fier al porții, astfel cruzimea a fost exercitată până la consumarea omorului, pentru amplificarea progresivă a rezultatului.

Totodată, atitudinea crudă și batjocoritoare a inculpaților față de viața persoanei și demnitatea acesteia se reflectă și în acțiunea inculpatului Ursu Mihail de urinare pe corpul părții vătămate, fiind manifestată atât cruzime impulsivă, cât și cruzime privită ca un rezultat al solidarității de grup.

Citând explicațiile din literatura de specialitate, instanța de apel a mai menționat, că omorul săvârșit cu deosebită cruzime, demonstrează intenția făptuitorului de a-i cauza victimei suferințe - de ordin fizic sau psihic - care sunt intense, inutile și prelungite în timp. Cruzimea este inerentă oricărui omor, deoarece în momentul omorului, victima simte dureri fizice și morale.

Totuși, omorul săvârșit cu deosebită cruzime presupune o intensitate mult mai mare a acestor dureri, întrucât făptuitorul nu se mulțumește să curme viața victimei.

El îi prelungeste agonia, torturând-o, maltratând-o, molestând-o.

Nu are importanță dacă deosebita cruzime a constituit singura cauză a decesului; este necesar ca deosebita cruzime să fi fost exercitată până la consumarea omorului. Omorul săvârșit cu deosebită cruzime poate avea la bază și răzbunarea, gelozia, ura, interesul material, motivele huliganice etc.

Instanța de apel a precizat, că declarațiile inculpaților Botnari Petru și Malairău Elena privind nevinovăția acestora în săvârșirea faptei penale incriminate se

combate prin totalitatea de probe pertinente, concludente, utile și veridice cercetate în ședința de judecată și anume prin declarațiile martorilor nominalizați și probele scrise cercetate în ședința de judecată.

Aceste probe coroborează între ele și demonstrează incontestabil vinovăția inculpaților în săvârșirea infracțiunii de omor.

Nerecunoașterea vinei de către inculpații Botnari Petru și Malairău Elena, a fost apreciată de către instanța de apel ca o metodă de apărare și un drept de a nu se autoincrimina garantat de art. 66 Cod de procedură penală și art. 6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, or persoana care pe parcursul procesului penal are calitatea procesuală de inculpat nu poate fi urmărit pentru depunerea declarațiilor false sau refuzul de a face declarații și nu pot fi calificate ca circumstanță agravantă la stabilirea pedepsei penale.

La capitolul individualizării pedepsei penale, instanța de apel a indicat, că prima instanță a ținut cont de gradul prejudiciabil al infracțiunii săvârșite, de comportamentul fiecărui inculpat după săvârșirea infracțiunii, că toți trei erau solidari în acțiunile lor, că după săvârșirea omorului au încercat să spele și să ascundă urmele infracțiunii, de circumstanța atenuantă - minoratul inculpatei Malairău Elena, de circumstanța agravantă - de săvârșirea infracțiunii prin batjocorirea victimei, manifestată prin turnarea vinului cu sila în gura victimei, urinarea pe ea, de personalitatea fiecărui inculpat, de faptul că nu au antecedente penale, se caracterizează negativ, nu sunt încadrați în câmpul muncii.

Astfel, prima instanță a ajuns la soluția corectă că scopul legii penale poate fi atins doar prin izolarea acestora de societate, prin stabilirea pedepsei închisorii.

Instanța de apel a conchis că există temeiuri de implicare în sentința primei instanțe în partea stabilirii și individualizării pedepsei lui Botnari Petru și Malairău Elena, evidențiind, că prima instanță a ținut cont de gradul prejudiciabil al infracțiunii săvârșite, însă nu a ținut cont de personalitatea inculpaților, nu a luat în considerație comportamentul fiecărui inculpat în momentul săvârșirii infracțiunii și consumarea ei, de concursul fiecărui inculpat la săvârșirea faptei penale, de agresivitatea și numărul loviturilor aplicate de fiecare inculpat, de faptul că Malairău Elena a săvârșit infracțiunea fiind minoră.

Ținând cont de prevederile art. 70 alin. (3) Cod penal, pct. 17 din Ansamblul de reguli minime ale Organizației Națiunilor Unite pentru minori (Regulile de la Beijing), de explicațiile conținute în pct. 19 al Hotărârii Plenului Curții Supreme de Justiție nr. 39 din 22 noiembrie 2004 „Cu privire la practica judiciară în cauzele penale privind minorii”, instanța de apel a remarcat, că Malairău Elena a aplicat victimei mai puține lovituri, acțiunile acesteia nefiind decisive la survenirea decesului victimei, de faptul că nu are antecedente penale, și, în principal, ținând cont de circumstanța excepțională săvârșirea infracțiunii de către un minor, a considerat echitabil, proporțional și necesar de a stabili acesteia pedeapsa 6 ani închisoare, cu executarea în penitenciar de tip închis pentru femei.

Totodată, instanța de apel ținând cont de concursul fiecărui inculpat la săvârșirea omorului, de lipsa înțelegerii prealabile dintre Botnari Petru și ceilalți doi participanți, de faptul că a aplicat și el lovituri victimei, dar mai puține decât Ursu Mihail, a manifestat o agresivitate mai redusă, dat fiind faptul că Botnari Petru a executat în mod direct și material latura obiectivă a infracțiunii de omor, însă participarea sa la săvârșirea

infracțiunii a fost evident mai redusă în comparație cu acțiunile inculpatului Ursu Mihail, de faptul că nu are antecedente penale, instanța de apel a considerat echitabil și proporțional de a-i stabili lui Botnari Petru în baza art. 145 alin. (2) lit. i), j) Cod penal, pedeapsa minimă 10 ani închisoare, cu executarea în penitenciar de tip închis.

9. Avocatul Maliga Lilian în numele inculpatului Malairău Elena, fără a indica expres careva temeieri prevăzute la art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, a declarat recurs ordinar, solicitând casarea hotărârilor judecătorești adoptate cu pronunțarea unei hotărâri de achitare în privința lui Malairău Elena, din motiv că fapta nu a fost săvârșită de inculpat.

În motivarea recursului a invocat dezacordul cu hotărârile judecătorești adoptate la caz, considerându-le neîntemeiate, ilegale și pasibile casării, deoarece instanțele de judecată au apreciat în mod greșit probele acumulate în cadrul anchetei preliminare și în cadrul cercetării judecătorești, nu a luat în considerație faptul că în acțiunile lui Malairău Elena, lipsesc elementele constitutive ale infracțiunii incriminate prevăzute de art. 145 alin. (2) lit. i), j) Cod penal.

Susține, că din declarațiile și probele cercetate în instanțele de judecată rezultă că unii martori ai acușării, nu au fost martori oculari, iar martorii Trifan Larisa și Miron Maria au dat declarații fiind influențate.

Totodată, declarațiile acestora prin prisma coroborării probelor intră în contradicție cu declarațiile celorlalți martori și probe cercetate în instanța de judecată.

Consideră că, instanța de judecată urma să aprecieze critic declarațiile martorului Miron Maria, din considerentul că ultima a fost interogată în cadrul urmăririi penale de mai multe ori și anume fiind interogată la 16 august 2013, a declarat că nu a văzut ca Malairău Elena și Botnari Petru, să fi lovit în Mutaf Vasiliu.

Ulterior, aceasta și-a schimbat declarațiile, la insistența lui Botnaru Natalia și fiind interogată de către procurorul Șendrea Nicolai, la 23 august 2012, a declarat că a văzut cum inculpata Malairău Elena a lovit victima.

Miron Maria fiind interogată în instanța de judecată a declarat că nu a servit vin cu inculpații în cimitir, astfel declarațiile ultimei intră în contradicție cu declarațiile martorului Iațișin Victor și a inculpaților, care au declarat că Miron Maria în cimitir a adus paharul și Ursu Mihail a servit-o cu vin după care, aceasta a plecat acasă.

La fel, menționează faptul, că la întrebarea adresată de către fiul lui Botnaru Natalia, Botnaru Ion (când acesta la 26 iunie 2012 s-a apropiat la fața locului) dacă a văzut cine la ucis pe tatăl său vitreg Mutaf Vasiliu, aceasta a răspuns că nu cunoaște.

Probele prezentate în instanța de judecată și puse la baza sentinței de condamnare a lui Malairău Elena dovedesc faptul că ultima s-a aflat în cimitir la 26 iunie 2012, împreună cu Botnaru Petru și Ursu Mihail, însă nu dovedesc faptul că ultima a aplicat careva lovituri lui Mutaf Vasiliu, ci din contra adevăresc declarațiile inculpaților.

Invocă apărarea, că instanțele de judecată au pronunțat sentința de condamnare în privința lui Malairău Elena în lipsa constatării, descrierii și probării acțiunilor concrete a ultimei, or sentința de condamnare a fost pronunțată contrar prevederilor art. 101 alin. (1) Cod de procedură penală, fiind puse la baza sentinței probe ce nu corespund adevărului, fiind bazată pe presupuneri contrar prevederilor art. 8 alin. (3) Cod de procedură penală; sentința a fost pronunțată în lipsa constatării motivului lui Malairău Elena de săvârșirea infracțiunii de omor a lui Mutaf Vasiliu; sentința a fost pronunțată

cu încălcarea principiului contradictorialității în procesul penal, ca element fundamental al dreptului la un proces echitabil, sub aspectul ignorării totale a argumentelor invocate de partea apărării.

Cu referire la prevederile art. 389 Cod de procedură penală, apărarea invocă că din probele prezentate de către acuzatorul de stat în instanța de judecată și examinate în cadrul cercetării judecătorești rezultă faptul că Malairău Elena nu este vinovată de săvârșirea infracțiunii incriminate.

9.1. Avocatul Balan Angela în numele inculpaților, invocând temeiurile pentru recurs prevăzute la art. 427 alin. (1) pct. 6), 8) Cod de procedură penală, a declarat recurs ordinar, solicitând casarea deciziei instanței de apel și dispunerea rejudecării cauzei în instanța de apel, deoarece eroarea judiciară nu poate fi corectată în instanța de recurs.

În motivarea recursului apărătorul invocă, că Botnari Petru și Malairău Elena au fost învinuiți de către organul de urmărire penală, precum ei, împreună cu Ursu Mihail la 26 iunie 2012, aproximativ la ora 13:00, în cimitirul din sat. Vorniceni, r-nul Strășeni, i-au aplicat lovituri cu pumnii și picioarele peste diferite părți ale corpului cet. Mutaf Vasilii, timp de o oră, ultimul din cauza leziunilor primite a decedat.

Susține, că în aceeași zi, au fost ridicate hainele, încălțăminte, mostre de sub unghii, sânge, salivă, fapt confirmat prin ordonanțele și procesele-verbale de ridicare a hainelor și mostrelor, iar potrivit rapoartele de expertiză, pe hainele, încălțăminte și sub unghiile lui Botnari Petru urme de sânge lipsesc.

Potrivit materialelor dosarului aceste urme de sânge au fost depistate doar la inculpatul Ursu Mihail, care a declarat permanent și consecvent că doar el l-a bătut pe Mutaf Vasilii, iar Botnari Petru și Malairău Elena nu l-au lovit.

Evidențiază, că la 29 iunie 2012, bănuitul Botnari Petru, prin ordonanță, a fost scos de sub urmărirea penală, fiind constatat faptul, că lipsesc probe care ar demonstra implicarea lui Botnari Petru la săvârșirea infracțiunii sau favorizarea acesteia, însă ulterior, Botnari Petru și Malairău Elena au fost puși sub învinuire în baza declarațiilor martorilor Miron Maria și Trifan Larisa.

Referitor la martorul Miron Maria susține, că aceasta a depus declarații contradictorii în instanța de apel, deoarece pe de o parte a declarat, că susține declarațiile sale făcute anterior, pe de altă parte a susținut că îl cunoaște pe Botnari Petru și acesta nu a lovit în victima Mutaf Vasilii, iar pe Malairău Elena nu o ține minte.

Totodată, în cadrul urmăririi penale Miron Maria a făcut declarații contradictorii cu privire la evenimentele acțiunilor. Atât în declarațiile scrise, cât și în cele înregistrate video, inițial a declarat, că victima a fost lovită de o singură persoană, fata nu s-a apropiat de victimă, ulterior, în aceleași declarații susține că victima a fost lovită de toți trei inculpații.

Referitor la martorul Trifan Larisa evidențiază că acesta a făcut declarații contradictorii atât în cadrul urmăririi penale, cât și în instanțele de judecată.

Astfel, în cadrul rejudecării cauzei în instanța de apel, fiind interogată în calitate de martor, aceasta în loc de declarații, a avut un comportament isteric, spunând să fie lăsată în pace, că nu mai declară absolut nimic.

A susținut, că este amenințată de rudele lui Ursu Mihail, iar ca urmare instanța de apel, i-a acordat protecție, la care Trifan Larisa a refuzat.

Având o stare neadecvată în ședința instanței de apel, în vederea clarificării unor fapte și împrejurări, ce prezintă importanță pentru stabilirea adevărului în cadrul

examinării cauzei penale și în conformitate cu prevederile art. art. 142, 143 alin. (5) Cod de procedură penală, partea apărării a solicitat numirea unei expertize psihiatrice ambulatorie martorului Trifan Larisa, pentru a stabili, dacă este sau nu martorul responsabil de acțiunile sale, însă cererea a fost respinsă.

Insistă că martorul respectiv, de fiecare dată fiind interogat a făcut declarații contradictorii în instanța de apel, prin comportamentul său a lăsat să se înțeleagă că este psihic bolnavă, or, prin refuzul de la protecția acordată din partea statului, a dat dovadă că nu înțelege acțiunile întreprinse în privința ei, fapt, care abolește capacitatea de a înțelege acțiunile sale și de ale dirija.

Avocatul menționează, că instanța de apel, contrar indicațiilor prescrise de instanța de recurs și prevederilor art. 436 Cod de procedură penală:

- nu a răspuns la argumentul apărării cu privire la coroborarea ansamblului probelor administrate și verificate în condițiile legii cu declarațiile contradictorii a martorilor Miron Maria și Trifan Larisa;

- nu a răspuns la solicitarea părții apărării de constatare a inadmisibilității declarațiilor martorilor Miron Maria și Trifan Larisa;

- nu a răspuns la argumentul părții apărării cu privire la încălcarea prevederilor art. 8 alin. (3) Cod de procedură penală, fiind interpretate contradicțiile în favoarea acuzării;

- decizia instanței de apel este lipsită de o apreciere profundă a probelor administrate și examinate în strictă conformitate cu cerințele legii, este lipsită de apreciere cuvenită cu privire la argumentarea admisibilității și inadmisibilității fiecărei probe examinate, este lipsită de elucidarea faptelor importante pentru soluționarea justă și promptă a cauzei date, cât și de cercetarea amănunțită a aspectelor învinuirii înaintate și prezența sau lipsa vinovăției lui Malairău Elena și Botnari Petru;

- partea apărării nu a primit răspuns, la argumentul înaintat cu privire la emiterea unei sentințe colective, în lipsa descrierii acțiunilor, circumstanțelor și mijloacelor de săvârșire a infracțiunii de către inculpații Botnari Petru și Malairău Elena;

- partea apărării nu a primit răspuns, la argumentul cu privire la lipsa motivului săvârșirii infracțiunii de către inculpații Botnari Petru și Malairău Elena, care lipsește în rechizitoriu și nu a fost constatat în cadrul cercetării judecătorești.

În opinia apărării, erorile evidențiate, încalcă dreptul inculpaților la un proces echitabil.

Totodată, consideră că, instanța de apel, prin respingerea cererii de numire a unei expertize psihiatrice în privința martorului Trifan Larisa, cât și prin lipsa răspunsurilor la argumentele înaintate, a încălcat dreptul la apărare al inculpaților.

Cu referire la jurisprudența Curții Europene pentru Drepturile Omului, privind necesitatea motivării suficiente a hotărârilor judecătorești, invocă cauzele Balliu vs. Albania, și Suominen vs. Finlanda.

9.2. Avocatul Balan Angela în numele inculpaților, la 18 octombrie 2016, în temeiul art. 427 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală, a mai depus un recurs prin care solicită casarea deciziei instanței de apel și dispunerea rejudecării cauzei în instanța de apel, în alt complet de judecată, deoarece erorile comise nu pot fi corectate de către instanța de recurs.

În motivarea cererii nominalizate recurentul a invocat, că instanța de apel, în cadrul rejudecării cauzei, contrar indicațiilor făcute prin decizia instanței de recurs din

28 aprilie 2016, a selectat unele probe pentru a-și motiva soluția și le-a ignorat în totalitate pe altele, din motiv că nu erau convenabile motivării soluției sale.

Totodată, prin decizia respectivă, instanța de recurs a constatat, că declarațiile martorului Trifan Larisa făcute în cadrul urmăririi penale și în instanța de judecată sunt contradictorii, iar contradicțiile nu au fost înlăturate în condițiile legii.

Instanța de apel, a pus la baza deciziei de condamnare doar declarațiile martorului Trifan Larisa din cadrul urmăririi penale, însă a omis de a face o apreciere legală declarațiilor martorului Trifan Larisa depuse în instanțele de fond.

Totodată, instanța de apel în mod repetat a ignorat de a da o apreciere acestora în raport cu celelalte probe pertinente, concludente, veridice, legale și admisibile, care dovedesc nevinovăția lui Botnari Petru, care a fost stabilită, de către organul de urmărire penală, până la declarațiile martorului Trifan Larisa.

Cu referire la prevederile art. art. 101 alin. (4), 384 alin. (4) Cod de procedură penală, relevă apărarea, că prin admiterea doar a probelor din cadrul urmăririi penale și ignorarea celor administrate în cadrul cercetării judecătorești, la care au avut acces toate părțile în egală măsură, s-a admis încălcarea principiului legalității în procesul penal și violarea dreptului la un proces echitabil.

Instanța de apel, în vederea aprecierii concluziilor experților, privind lipsa urmelor infracțiunii pe hainele, mâinile, picioarele și sub unghiile lui Botnari Petru a concluzionat, că aceste urme nu au fost depistate, din motiv că ultimul s-a spălat la izvor, însă această concluzie vine în contradicție cu circumstanțele cauzei penale și declarațiile martorilor interogați în cadrul urmăririi penale și instanța de judecată.

Instanța de apel a folosit declarațiile martorilor în mod selectiv, ignorând aprecierea și altor declarații a acestora, cum sunt:

- f.d. 44, vol. I, procesul-verbal de audiere a martorului Botnaru Natalia din 05 iulie 2012;

- f.d. 46, vol. I, procesul-verbal de audiere a martorului Matei Natalia din 26 iunie 2012, ora 15:40;

- f.d. 47, vol. I, procesul-verbal de audiere a martorului Botnari Victor din 26 iunie 2012, ora 16:00;

- f.d. 48, vol. I, procesul-verbal de interogare a martorului Agachi Petru din 26 iunie 2012, ora 16:20;

- f.d. 50, vol. I, procesul-verbal de interogare a martorului Botnaru Ion din 05 iulie 2012, ora 15:05.

Consideră recurentul, că instanța de apel a ignorat circumstanța, că Botnari Petru, Ursu Mihail și Malairău Elena au fost reținuți timp de 15 minute după săvârșirea infracțiunii, timp insuficient pentru ștergerea urmelor.

Mai mult, cu toate că Ursu Mihail s-a spălat la izvor, oricum la el au fost depistate urme ale infracțiunii, deoarece în timpul extrem de mic după săvârșirea infracțiunii, nu a existat posibilitate reală de a distruge urmele infracțiunii, prin presupusa spălare a hainelor, mâinilor și a picioarelor.

În acest sens, consideră apărarea, că nevinovăția inculpaților Botnari Petru și Malairău Elena este evidentă și bazată pe probe legale, pertinente, concludente și admisibile.

Relevă că, martorul Miron Maria a declarat, în instanța de apel că pe Botnari Petru îl cunoaște și acesta nu a lovit în victima Mutaf Vasilii, însă aceste

declarații nici nu se regăsesc în decizia instanței de apel deși, în condițiile legii acestea urmau a fi apreciate în raport cu alte probe din dosar.

Totodată, fiind verificate declarațiile acesteia în cadrul urmăririi penale, cu aplicarea mijloacelor tehnice, martorul Miron Maria declară că pe Mutaf Vasilii l-a bătut doar Ursu Mihail, pe când Botnari Petru și Malairău Elena nu s-au implicat, însă după ce a fost întreruptă filmarea, martorul Miron Maria deja declară, că toți trei au aplicat lovituri.

Subliniază, că instanța de apel a ignorat aceste declarații contradictorii, încălcând principiul imparțialității și obiectivității în aprecierea probelor.

Nu rezistă criticii aprecierea instanței de apel, a declarațiilor lui Ursu Mihail, care din momentul reținerii sale în mod consecvent a declarat, că de unul singur l-a bătut pe Mutaf Vasilii, declarațiile care sunt confirmate prin totalitatea probelor din dosar, însă instanța de apel nu le-a admis, doar din motivul, că ele vin în apărarea lui Botnari Petru și Malairău Elena.

10. Procurorul, a prezentat referință pe marginea recursurilor declarate de apărare, solicitând respingerea acestora ca inadmisibile, deoarece nici unul din temeiurile invocate în argumentarea cerințelor invocate de recurenți nu și-a găsit confirmare la examinarea recursurilor.

Consideră acuzatorul de stat, că instanțele judecătorești au examinat cauza sub toate aspectele, complet și obiectiv, au dat apreciere probelor respectând prevederile art. 101 Cod de procedură penală, just încadrând acțiunile inculpaților.

11. Examinând admisibilitatea în principiu a recursurilor declarate, în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal concluzionează că acestea urmează a fi declarate inadmisibile din următoarele considerente.

Cu referire la recursurile declarate de avocatul Maliga Lilian în numele inculpatului Malairău Elena și de avocatul Balan Angela în numele inculpaților din 03 iunie 2016.

Conform art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, instanța de recurs, examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, este în drept să decidă asupra inadmisibilității acestuia în cazul în care constată că este vădit neîntemeiat.

Conform prevederilor art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța de recurs examinează cauza numai în limitele temeiurilor stipulate expres de art. 427 Cod de procedură penală, care în mod obligatoriu trebuie să fie invocate de recurent, or, art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, prevede că hotărârile instanței de apel pot fi atacate cu recurs ordinar pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel la judecarea cauzei.

Reieșind din conținutul recursurilor declarate, se atestă că partea apărării invocă dezacordul cu soluția instanței de apel sub aspectul pct. 6), 8) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală, potrivit căruia hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel, în cazurile când *instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel sau hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția ori motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii sau acesta este expus neclar, sau instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței ori când nu au fost întrunite elementele infracțiunii.*

În conformitate cu prevederile art. 414 Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală, și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel, sau cercetează suplimentar probele administrate de prima instanță, fiind obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Așa cum rezultă din textul deciziei atacate, Colegiul penal reține că instanța de apel a motivat decizia în conformitate cu prevederile art. 417 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală, iar decizia cuprinde temeiurile de fapt și de drept, care au dus la admiterea apelurilor declarate. Astfel, în fapt, decizia instanței de apel corespunde tuturor prevederilor legii de procedură penală, fiind legală și întemeiată.

Totodată, din materialele dosarului rezultă că instanța de apel, la examinarea cauzei, a ținut seama în deplină măsură de prevederile art. art. 27, 99-101 Cod de procedură penală, cercetând sub toate aspectele probele administrate, verificându-le minuțios, iar în final le-a dat aprecierea corespunzătoare prin prisma pertinentei, concludenței, utilității și veridicității lor, care coroborate în ansamblu, confirmă vinovăția inculpaților Botnari Petru și Malairău Elena în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 145 alin. (2) lit. i), j) Cod penal.

Cu referire la argumentele invocate de recurenți privind chestiunea de apreciere eronată a probelor, Colegiul penal amintește că la etapa judecării recursului, instanța nu analizează conținutul mijloacelor de probă, nu dă o nouă apreciere materialului probator și nu stabilește o altă situație de fapt, acestea fiind exclusiv atribuțiile instanțelor de fond.

Deci, Colegiul penal nu examinează criticile referitoare la greșita reținere, pe baza probelor administrate în cauză, a anumitor elemente factice, ci verifică, prin raportare la situația de fapt stabilită de instanța de apel, corectitudinea încadrării juridice a faptelor săvârșite de inculpații Botnari Petru și Malairău Elena.

Tot aici se va evidenția, că potrivit jurisprudenței constante a Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție, regula generală desprinsă din dispozițiile art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, prevede că la etapa de judecare a recursului ordinar instanța de recurs verifică erorile de drept comise de instanțele de fond, în baza temeiurilor stipulate expres de norma respectivă, dar nu apreciază sau face o reapreciere a stării de fapt reținute în speță.

Astfel, în opinia Colegiului penal criticele recurenților referitor la aprecierea greșită a probelor care în opinia acestora dovedesc nevinovăția inculpaților, nu este incident în cazul supus judecării, din motivul că instanța de apel a făcut o analiză completă a tuturor probelor administrate în toate fazele procesului penal, stabilind corect vinovăția acestora în săvârșirea infracțiunii imputate.

În acest sens, instanța de recurs respinge ca neîntemeiate argumentele recurenților precum că instanța de apel a pus la baza condamnării inculpaților declarațiile contradictorii ale martorilor oculari Miron Maria și Trifan Larisa.

Aceasta deoarece, după cum rezultă din textul deciziei atacate aceste argumente au constituit obiect de examinare și în instanța de apel, la care instanța s-a expus detaliat și amplu argumentat, reținând, că prin sentința Judecătoriei Botanica, mun. Chișinău din 16 iulie 2015, pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală, Trifan Larisa, a fost recunoscută vinovată de săvârșirea infracțiunii prevăzută de art. 312 alin. (1) Cod penal. Sentința nominalizată a devenit definitivă și irevocabilă, are putere de lucru

judecat și potrivit acesteia s-a constatat că martorul Trifan Larisa, denaturând circumstanțele obiective ale cauzei care nu corespund celor reale, *a indicat că nu a participat și nu a făcut declarații în ședința de judecată ce a avut loc în Judecătoria Strășeni, pe aceeași cauză penală, a indicat că nu a fost martor ocular la săvârșirea omorului lui Mutaf Vasilii la 26 iunie 2012 și că a fost impusă de către colaboratorii de poliție din cadrul IP Strășeni să semneze declarațiile făcute pe această cauză penală în calitate de martor la faza de urmărire penală (f.d. 167-169, vol.V).*

La examinarea cauzei privind învinuirea lui Trifan Larisa de săvârșirea infracțiunii de dare a declarațiilor mincinoase aceasta a recunoscut integral vinovăția referitor la depunerea declarațiilor mincinoase în ședința instanței de apel din 03 februarie 2014, pentru care fapt i-a fost stabilită pedeapsa sub formă de amendă.

Instanța de apel corect a reținut că martorul respectiv a declarat că este amenințată de rudele inculpaților, îi este frică și din acest motiv refuză să relateze evenimentele care le-a văzut, declarând că ea a comunicat tot ce cunoaște anterior, la urmărirea penală și în prima instanță.

Prin urmare, instanța de apel corect a pus la baza deciziei de condamnare a inculpaților declarațiile martorului Trifan Larisa, date în cadrul urmăririi penale și în prima instanță, care sunt veridice și coroborează cu declarațiile martorilor Miron Maria, Agachi Petru și Matei Natalia.

De asemenea, instanța de apel corect a reținut și declarațiile martorului Miron Maria, apreciindu-le ca fiind veridice, deoarece coroborează cu declarațiile celorlalți martori, ale inculpaților și cu alte probe materiale confirmând faptul, că inculpații Botnari Petru și Malairău Elena, au aplicat lovituri lui Mutaf Vasilii.

Reieșind din cele enunțate, instanța de recurs apreciază ca fiind neîntemeiate alegațiile avocatului Balan Angela cu privire la inadmisibilitatea declarațiilor martorilor Miron Maria și Trifan Larisa, precum și referitor la faptul, că instanța de apel nu s-a expus cu privire la faptul coroborării probelor administrate cu declarațiile acestor 2 martori.

La fel, nu pot fi reținute de către instanța de recurs nici argumentele avocaților precum că partea apărării nu a primit răspuns la invocarea încălcării de către instanțe a prevederilor art. 8 alin. (3) Cod de procedură penală, în sensul că prin mijloace legale de probă s-a constatat lipsa urmelor de sânge ce aparțin victimei pe mâinile, picioarele și sub unghiile inculpaților Botnari Petru și Malairău Elena, lipsa urmelor de sânge a inculpaților pe corpurile delictate ridicate de la fața locului, care în ansamblu dovedesc nevinovăția acestora, or la acest segment instanța de apel corect a menționat, că imediat după săvârșirea infracțiunii, inculpații au fugit de la fața locului, la izvor și au spălat urmele de sânge, fapte confirmate prin declarațiile martorului Matei Natalia (f.d. 120-121, vol.III), prin rapoartele de expertiză medico-legală nr. 657 și nr. 658 din 28 iunie 2012.

Argumentul lui Malairău Elena precum că petele de sânge de pe hainele ei s-au luat în momentul în care l-a îmbrățișat pe Ursu Mihail, ca să-i curme acțiunile violente, corect a fost respins de către instanța de apel, deoarece din declarațiile martorilor Trifan Larisa și Miron Maria rezultă că Malairău Elena de asemenea a aplicat multiple lovituri lui Mutaf Vasilii, ceea ce denotă un comportament agresiv și nicidecum intenția de a înceta conflictul.

Comportamentul lui Malairău Elena după săvârșirea omorului, care a mers la izvor să se spele și l-a ajutat și pe Ursu Mihail să spele urmele de sânge, demonstrează tendința de a ascunde urmele infracțiunii și nu o atitudine conștientă față de consecințele prejudiciabile survenite.

Cu referire la vinovăția inculpatului Botnari Petru, instanța de apel corect a reținut și declarațiile martorilor Botnaru Ion și Trifan Larisa, care au declarat că rudele inculpatului au încercat să influențeze martorii, iar această poziție ar fi inexplicabilă în situația în care Botnari Petru se consideră nevinovat.

Față de cele descrise mai sus, instanța de recurs consideră că nu pot fi reținute nici alegațiile apărării prin care se susține că instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, or, motivarea hotărârii este un proces de analiză și sinteză a actelor și lucrărilor dosarului, care nu presupune în mod necesar expunerea tuturor elementelor amănunțit, atât timp cât sunt valorificate toate aspectele relevante din punct de vedere probatoriu și sunt menționate componentele obligatorii ale unei motivări a hotărârii penale, așa cum s-a procedat, de altfel, în cauza de față.

Prin urmare, Colegiul penal consideră că argumentele invocate de recurenți sunt nefondate, întrucât vinovăția inculpaților în săvârșirea infracțiunii incriminate se dovedește indubitabil din probele acumulate, nefiind comisă nici o gravă eroare de fapt de către instanța de apel la judecarea cauzei, care ar duce la casarea acesteia și adoptarea unei alte soluții.

Pentru a constitui caz de casare, eroarea de fapt trebuie să fie gravă, adică, pe de o parte, să fi influențat asupra soluției cauzei, iar pe de altă parte să fie vădită, neîndoielnică. Eroarea gravă de fapt nu privește dreptul de apreciere a probelor, ci discrepanța între cele reținute de instanță și conținutul real al probelor, prin ignorarea unor aspecte evidente ce au avut drept consecință pronunțarea altei soluții decât cea pe care materialul probator o susține.

Distinct de cele relatate mai sus, Colegiul penal consideră că, în prezenta cauză nu și-a găsit confirmarea nici temeiul pentru recurs semnalat de către recurenți și prevăzut la pct. 8) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală.

Sub acest aspect se va menționa, că temeiul invocat de recurenți - „*nu sunt întrunite elementele infracțiunii*” este prezent atunci, când instanța ce a judecat cauza a comis în această parte o eroare de drept, cum ar fi situația prin care în hotărârea judecătorească s-a făcut referire la săvârșirea infracțiunii, dar nu au fost stabilite faptele sau împrejurările de fapt care corespund elementelor constitutive ale infracțiunii respective.

Prin urmare, temeiul, la care se face trimitere în recurs, nu este aplicabil în speța examinată din punctul de vedere al prezenței erorii de drept, care ar determina necesitatea casării deciziei instanței de apel.

La caz, fiind cert că conținutul probelor și valoarea lor probatorie este analizată detaliat și multiaspectual în textul deciziei instanței de apel, iar careva temeiuri de a pune la îndoială veridicitatea acestor probe nu s-au stabilit, deoarece ele au fost obținute cu respectarea normelor de procedură penală.

Prin urmare, instanța de recurs conchide că situația de fapt a fost just stabilită de către prima instanță și de instanța de apel în urma analizei coroborate a întregului ansamblu probator administrat și expus în pct. 8 al prezentei decizii, încadrarea juridică dată faptelor este corectă și corespunde situației de fapt reținute, la caz, corect instanța

de apel ajungând la concluzia că sunt îndeplinite în prezenta speță condițiile tragerii la răspundere penală a inculpaților pentru săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 145 alin. (2) lit. i) j) Cod penal.

Cu referire la argumentele invocate de apărare, prin care se susține că instanța de apel nu a răspuns la argumentul privind emiterea unei sentințe colective, în lipsa descrierii acțiunilor, circumstanțelor și mijloacelor de săvârșire a infracțiunii de către inculpații Botnari Petru și Malairău Elena, Colegiul penal menționează că potrivit învinuirii înaintate acestora le-a fost incriminată săvârșirea omorului asupra unei persoane de către două sau mai multe persoane, cu deosebită cruzime.

Așadar, specific acestei componente de infracțiuni, când două sau mai multe persoane acționează cu intenția de a lipsi de viață victima și aplică fiecare numeroase lovituri victimei, așa precum s-a procedat în situația din speță, chiar dacă numai una din aceste lovituri s-a dovedit a fi mortală, toate aceste persoane trebuie considerate coautori la infracțiunea de omor. Fiecare din cei care au aplicat loviturile au voit să participe la săvârșirea omorului în mod direct, material, deci să execute latura obiectivă a acestei infracțiuni.

Prin fiecare lovitură pe care o aplicau inculpații, ei doreau, implicit, ca una din ele să devină lovitură mortală.

Literatura juridică de specialitate explică, că în cazul infracțiunii prevăzute la art. 145 alin. (2) lit. i) Cod penal, făptuitorii pot realiza simultan și integral latura obiectivă a infracțiunii de omor, respectiv prima instanță corect a constatat realizarea laturii obiective a infracțiunii de omor inclusiv prin acțiunile inculpaților Botnari Petru și Malairău Elena.

Totodată, prin noțiunea de omor săvârșit cu deosebită cruzime, se subînțelege lipsirea ilegală de viață a unei alte persoane, în procesul căreia victimei sau persoanelor apropiate acesteia li se cauzează suferințe deosebit de chinuitoare, ieșind la iveală astfel de trăsături negative ale personalității făptuitorului ca neîndurarea și ferocitatea, care își găsesc expresia în metoda omorului sau în ambianța executării acestuia. În ce privește latura subiectivă a omorului, acesta se caracterizează prin intenția directă sau indirectă față de moartea victimei, precum și prin conștientizarea faptului că victimei sau persoanelor apropiate acesteia i se cauzează suferințe deosebit de chinuitoare.

Colegiul penal reține, că atât instanța de apel cât și prima instanță, corect au constatat că omorul a fost săvârșit cu deosebită cruzime, suferințele victimei fiind prelungite în timp, aducând satisfacție făptuitorilor.

Aceasta deoarece, omorul lui Mutaf Vasilii a fost săvârșit într-o manieră prin care să-i cauzeze acestuia durere și suferințe, fapt constatat prin raportul de expertiză medico-legală care a depistat o multitudine de lovituri aplicate peste diferite părți ale corpului victimei. Tendința făptuitorilor de cauzare a durerilor intense fizice și psihice este demonstrată și prin acțiunea premergătoare bătăii, când Malairău Elena îi ținea mâinile victimei la spate, iar Ursu Mihail îl ținea de cap și-i turna vin în gură, prin faptul că partea vătămată a fost bătută cu sticla de vin în cap, cu bățul până când bățul s-a rupt, lovit cu capul de zăvorul de fier al porții, astfel cruzimea a fost exercitată până la consumarea omorului, pentru amplificarea progresivă a rezultatului.

Colegiul penal apreciază ca fiind nefondat argumentul recurențelor referitor la faptul, că sentința de condamnare a fost pronunțată în lipsa constatării motivului săvârșirii infracțiunii de către inculpații Botnari Petru și Malairău Elena, deoarece după

cum rezultă din textul deciziei atacate, instanța de apel just a reținut, că în rechizitoriu au fost indicate motivele huliganice de săvârșire a omorului, care au următoarele trăsături: capacitatea de actualizare fulminantă și spontană, ușurința cu care e săvârșită infracțiunea, reacția disproporționată a făptuitorilor față de conduita victimei, făptuitorilor le aducea satisfacție însuși faptul săvârșirii infracțiunii, fiind într-adevăr lipsa unui pretext pentru săvârșirea infracțiunii sau prezența unui pretext nesemnificativ pentru a o săvârși. Literatura juridică de specialitate definește că omorul săvârșit cu deosebită cruzime poate avea la bază și: răzbunarea, gelozia, ura, interesul material, motivele huliganice etc.

Față de cele ce preced, Colegiul penal conchide că, în prezenta cauză, nu se constată admiterea erorilor de drept prevăzute de art. 427 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală, la etapa judecării apelului.

Prin urmare, argumentele invocate de către avocații Maliga Lilian și Balan Angela, nu și-au găsit confirmare și nu pot servi temei de casare a deciziei contestate, iar instanța de recurs conchide că în speță se impune soluția inadmisibilității recursurilor ordinare declarate, ca fiind vădit neîntemeiate.

Cu referire la recursul ordinar declarat de avocatul Balan Angela în numele inculpaților la 18 octombrie 2016.

Potrivit art. 432 Cod de procedură penală, instanța de recurs examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, decide în unanimitate asupra inadmisibilității recursului înaintat în cazul în care se constată că, recursul este declarat peste termen.

Termenul de recurs este un termen procesual legal, durata lui fiind stabilită prin lege. El este absolut și are caracter imperativ, adică depășirea lui atrage decăderea din dreptul de a exercita calea de atac, iar dacă totuși recursul a fost declarat după expirarea termenului el urmează a fi respins ca tardiv, cu excepția când întârzierea a fost determinată de motive întemeiate.

În conformitate cu prevederile art. 422 Cod de procedură penală, termenul de recurs este de 30 de zile de la data pronunțării deciziei.

Potrivit dispozițiilor art. 230 alin. (2) Cod de procedură penală, în cazul în care pentru exercitarea unui drept procesual este prevăzut un anumit termen, nerespectarea acestuia impune pierderea dreptului procesual și nulitatea actului efectuat peste termen.

Analizând materialele cauzei, Colegiul penal constată, că potrivit procesului-verbal al ședinței de judecată al instanței de apel din 17 martie 2016 (f.d. 32-37, vol.VI), dispozitivul deciziei instanței de apel a fost pronunțat în prezența inculpaților, precum și a avocaților acestora Maliga Lilian și Balan Angela, ultimii fiind înștiințați că pronunțarea deciziei integrale va avea loc la 14 aprilie 2016.

Totodată, potrivit procesului-verbal al ședinței de judecată, se atestă că la data stabilită, instanța de judecată a dispus amânarea pronunțării deciziei integrale pentru 04 mai 2016, din motivul complexității cauzei.

Astfel, la 04 mai 2016 a fost pronunțată decizia motivată în prezența inculpaților și a avocaților acestora, cărora potrivit recipisei anexată la materialele cauzei le-a fost înmănată copia deciziei redactate, contra semnătură (f. d. 38, 92 vol. VI).

Având în susținere prevederile art. 422 Cod de procedură penală, Colegiul penal conchide că în speță, termenul de declarare a recursului urmează a fi calculat începând

cu 05 mai 2016 și care a expirat la 06 iunie 2016, aceasta fiind și ultima zi pentru declararea recursului.

La caz, Colegiul penal a stabilit că recursul ordinar declarat de avocatul Balan Angela în numele inculpaților, a fost depus la 18 octombrie 2016, acesta fiind depus cu omiterea termenului de 30 de zile stabilit de lege pentru declararea recursului ordinar.

Având în vedere că, în situația când instanța de recurs respinge recursul ca fiind depus peste termen, nu se expune asupra circumstanțelor de drept ale cauzei și legalității hotărârii adoptate, din acest punct de vedere, nu există temeii de a se expune asupra legalității deciziei instanței de apel referitor la criticele invocate de inculpat în cererea de recurs nominalizată.

În astfel de circumstanțe, raportând situația reținută în cauză, la prevederile art. 432 alin. (2) Cod de procedură penală, Colegiul penal constată că lipsesc temeii de drept de casare a hotărârii adoptate în cauză și, prin urmare, se impune soluția inadmisibilității recursului ordinar, ca fiind declarat peste termen.

12. În conformitate cu art. 432 alin. (1), (2) pct. 2), 4) Cod de procedură penală, Colegiul penal,

DECIDE :

Inadmisibilitatea recursurilor ordinare declarate de avocatul Maliga Lilian în numele inculpatului Malairău Elena și de avocatul Balan Angela în numele inculpaților, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 17 martie 2016, în cauza penală în privința lui ***Botnari Petru Petru și Malairău Elena Tudor:***

- al avocatului Maliga Lilian în numele inculpatului Malairău Elena și al avocatului Balan Angela în numele inculpaților din 03 iunie 2016, ca fiind vădit neîntemeiate;

- al avocatului Balan Angela în numele inculpaților din 18 octombrie 2016, ca fiind declarat peste termen.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 28 decembrie 2016.

Președinte

Petru Ursache

Judecătorii

Petru Moraru

Ghenadie Nicolaev